

JOANNA RAKOFF

ANUL MEU

CU SALINGER

Traducere din limba engleză și note de
Cornelia Marinescu

*Pentru Keeril,
cu care începe și se termină povestea aceasta*

BOOKZONE

„A fost o zi, Dumnezeu știe, nu numai de semne și de simboluri impetuoase, dar și de comunicări excesiv de lungi via cuvântul scris.“

– J.D. SALINGER, *Dulgheri, înălțați grinda acoperișului*¹

1 Traducere de Antoaneta Ralian, Polirom, Iași: 2002.

NOI, FETELE

BOOKZONE

Eram sute, mii care ne îmbrăcam grijulii în lumina cenușie a dimineții din Brooklyn, din Queens sau Lower East Side și ne părăseam apartamentele, cărând cu greu traistele pline de manuscrise pe care le citeam în timp ce stăteam la coadă la patiseria poloneză, la magazinul cu delicatese grecești, la cafeneaua-restaurant de la colț, așteptând să ne comandăm cafeaua, slabă și dulce, și foitajul, pentru ca apoi să luăm metroul, unde speram să găsim un loc pe scaun, ca să putem citi și mai mult, înainte de a ajunge la birourile noastre din centru, din Soho ori Union Square. Eram fete, bineînțeles, eram toate fete, răsarite din metroul de pe Linia 6 la stația Fifty-First Street, treceam pe lângă Waldorf-Astoria și pe lângă clădirea Seagram de pe Park Avenue, toate îmbrăcate în variațiuni pe aceeași temă — fustă simplă și pulover, reamintind de stilul Sylvia Plath la Smith College —, fiecare piesă vestimentară cumpărată de părinții care trăiau confortabil într-o suburbie, pentru că salariile noastre erau atât de mici, încât abia dacă ne puteam permite chiria, cu atât mai puțin să luăm prânzul în apropierea birourilor unde lucram sau să cinăm în oraș, nici măcar prin cartierele ieftine unde locuiam și unde împărțeam câte un apartament cu alte fete ca noi, asistente la alte agenții sau edituri sau pe la câte o organizație literară nonprofit.

Stăteam toată ziua picior peste picior, pe scaunele noastre rotative, răspundeam la chemarea șefilor noștri, invitam scriitorii să intre în birourile acestora, arborând combinația potrivită de entuziasm și reținere, fără să arătăm vreodată că motivul pentru care intraserăm în acest gen de activitate nu era că ne doream să le ducem pahare cu apă scriitorilor veniți să ne viziteze, ci că voiam să fim noi însene scriitoare, iar acesta părea modul cel mai acceptabil din punct de vedere social de a începe, deși devenea deja limpede că nu era deloc potrivit. Cu ani în urmă, așa cum ne atrăseseră atenția părinții noștri — așa cum propriii mei părinți îmi spusese de nenumărate ori —, am fi fost numite secretare. Și așa cum se întâmpla cu fetele din tagma secretarelor pe vremea părinților noștri, foarte puține ar fi avansat, foarte puține ar fi *reușit*, cum se spune. Șușoteam între noi despre cele norocoase, cele cu șefi care le îngăduiau să preia cărți sau clienți, care le instruiau, sau despre cele care demonstau inițiativă, care încălcau regulile și ne întrebam dacă am putea ajunge și noi așa, dacă ne-o doream suficient încât să răbdăm anii de plată mediocră, anii în care trebuia să ne supunem ordinilor și cererilor șefilor sau dacă încă ne doream să fim de cealaltă parte, să fim scriitorul care bate cu încredere la ușa șefilor noștri.

IARNA

BOOKZONE

Cu toții trebuie să începem de undeva. Pentru mine, acel undeva a fost o încăpere întunecoasă, ticsită pe margini din podea și până în tavan cu cărți, rafturi peste rafturi de cărți clasate pe autori, cărți din toate perioadele secolului XX, cu coperte al căror design purta amprenta specifică momentului în care fuseseră lansate în lume — liniile fan-teziste ale desenelor din anii 1920, nuanțele tari de muștar și castaniu ale sfârșitului anilor 1950, portretele în acuarele străvezii din anii 1970 — cărți care au definit perioada în care eu și alții ca mine am lucrat în acest labirint de vizuini. Când colegii mei rosteau numele de pe cotoarele acelor cărți, glasul le devenea grav și respectuos, pentru că erau numele unor adevărați zei pentru cei cu înclinații literare. F. Scott Fitzgerald, Dylan Thomas, William Faulkner. În locul acela se afla totuși, și încă se mai află, o agenție literară, ceea ce înseamnă că numele de pe cotoare mai reprezentau și altceva, un alt lucru care îi face pe oameni să vorbească în șoaptă, ceva despre care înainte credeam că nu are absolut nimic de-a face cu cărțile și literatura: banii.

Trei zile de ninsoare

În prima mea zi la Agenție m-am îmbrăcat cu grijă în haine care mi se păreau adecvate muncii într-un birou: o fustă scurtă de lână, ca un kilt Black Watch, în carouri cu verde, albastru și negru, și un pulover verde-închis, pe gât și cu fermoar la spate, din anii 1960, cumpărat dintr-un magazin second-hand londonez. În picioare, colanți groși, negri. Încălțările, mocasini negri din piele întoarsă produși în Italia și cumpărați pentru mine de mama, care era de părere că „pantofii buni“ sunt o necesitate, nu un lux. Nu mai lucrasem niciodată până atunci într-un birou, dar jucasem teatru — în copilărie, la liceu și mai târziu — și am considerat ținuta respectivă ca pe o costumație. Rolul meu — tânără asistentă strălucită. Vineri, în varianta feminină.

Am acordat poate prea multă atenție vestimentației mele pentru că nu știam aproape nimic despre jobul care mă aștepta sau despre compania care mă angajase. De fapt, nici nu îmi prea venea să cred că fusesem angajată, se întâmplase atât de repede. Cu trei luni înainte, tocmai mă lăsasem de școală — sau îmi terminasem masteratul, depinde din ce perspectivă privești — și luasem avionul de la Londra, întorcându-mă acasă la părinți, în suburbii, doar cu o cutie enormă cu cărți. „Vreau să scriu poezie și nu doar să analizez poeziile altora“, îi spuseseam iubitului

meu din facultate, de la vechiul telefon public din holul căminului unde locuiam, în Hampstead. Părinților mei nu le-am spus asta. Lor nu le-am zis nimic altceva decât că mi-a fost urât singură la Londra. Iar ei, respectând codul tăcerii din familia noastră, nu m-au întrebat absolut nimic despre ce planuri aveam. În schimb, mama m-a dus la cumpărături: la Lord & Taylor mi-a ales un costum din gabardină de lână brodată cu catifea, cu fustă creion și sacou cambrat, în genul celor purtate de Katharine Hepburn în *Coasta lui Adam* și o pereche de pantofi escarpin. Speranța ei — mi-am dat seama în timp ce croitorul magazinului îmi prindea în ace mânecile ca să le scurteze — era că deux-piècesul mă va duce către genul de slujbă acceptabilă.

Cu o săptămână înainte de Crăciun, prietena mea Celeste m-a luat cu ea la o petrecere, unde o veche amicică de-ale ei a pomenit laconic despre jobul pe care îl avea la o editură de science-fiction ce aparținea unui mare grup editorial de interes general. „Cum ai ajuns acolo?” o întrebasem, nu atât pentru că voiam să știu care era mecanismul procesului de angajare, ci mai mult pentru că mi se păruse ciudat că o absolventă de limba engleză, interesată de ficțiunea serioasă, acceptase o astfel de slujbă. În loc de răspuns, amica lui Celeste mi-a pus în palmă o carte de vizită.

— Asta e o agenție de plasare, mi-a spus. Toți editorii folosesc agenții de felul ăsta atunci când au nevoie de o asistentă. Dă-le un telefon.

A doua zi dimineață am format șovăind numărul de telefon. Munca editorială nu intra în planurile mele — deși, evident, nu aveam niciun plan —, însă mă atrăgea

ideea de destin, predilecție care foarte curând avea să mă bage în belele din care mi-a luat ani de zile să ies. Așa că am luat drept un semn faptul că m-am nimerit într-un colț la petrecere lângă prietena lui Celeste, amândouă potolite și stinghere în mijlocul vacarmului.

— Poți să vii astăzi după-amiază? m-a întrebat femeia care mi-a răspuns la telefon cu un accent nu tocmai englezesc, dar cu inflexiunile unui bun cunoscător al limbii.

Așa că, înțolită în costumul meu, am ajuns să înmânez un CV compus pe fugă unei doamne elegante, cu un sacou și o fustă aproape identice cu ale mele.

— Tocmai ai terminat un master de limba engleză? m-a întrebat, ridicând din sprâncene, cu părul negru alunecându-i pe față.

— Da.

— Ei bine, a spus oftând și dându-mi la o parte CV-ul, asta o să te facă mai interesantă pentru unii editori și mai puțin interesantă pentru alții. Totuși, îți găsim noi ceva.

S-a lăsat pe spate în scaun și a continuat:

— Am să-ți dau un telefon după Anul Nou. În preajma Crăciunului nimeni nu angajează.

Abia mă întorsesem acasă după întâlnirea cu ea, când mi-a sunat telefonul.

— Am ceva pentru tine, a zis. Ce-ai zice să lucrezi într-o agenție literară în loc de o editură?

— Minunat, am răspuns.

Habar n-aveam cu ce se ocupă o agenție literară.

— Fantastic. E vorba despre o agenție extraordinară. Veche și de prestigiu. De fapt, cred că e cea mai veche agenție din New York. Postul este pe lângă o agentă care lucrează în branșă de mult, mult timp.

A făcut o pauză.

— Unora dintre asistente li s-a părut puțin mai dificil de lucrat cu ea, dar altele o plac. Cred că te-ai potrivi bine. Agentă caută să angajeze imediat pe cineva. Vrea să ia o decizie până la Crăciun.

Mai târziu aveam să descopăr că agenta cu pricina ținea de luni de zile interviuri cu potențiale asistente. Deocamdată însă, în ziua aceea rece de decembrie, mi-am fixat telefonul de umăr pentru a avea mâinile libere și mi-am agățat costumul în duș, să îi îndrept cutele la abur.

A doua zi, cu fermoarul tras și toți nasturii costumului încheiați, am luat metroul până la intersecția Fifty-First cu Lex, am traversat Park și am ieșit pe Madison, să mă întâlnesc cu agenta în cauză.

— Deci, a început ea, aprinzându-și o țigară lungă, maronie.

Gestul mi-a amintit cumva simultan de Don Corleone și de Lauren Bacall. Avea degete lungi, subțiri și albe, cu articulațiile aproape invizibile și unghii perfect ovale.

— Știi să dactilografiezi?

— Știu, am pretins, scuturând țeapănă din cap.

Mă așteptasem la întrebări mai dificile, abstracte, despre cât de dedicată sunt muncii și ce obiceiuri am sau care fuseseră provocările ridicate de tezele centrale ale dizertației mele de masterat.

— La o mașină de scris? m-a întrebat, țuguindu-și buzele ca să scoată firișoare de fum alb și delicat.

A zâmbit, abia perceptibil.

— E cu totul altceva decât să folosești un... *computer*, a adăugat cu o expresie acră, de dezgust.

— Așa e, am aprobat, dând nervos din cap.